

หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ภาควิชาใจในท้องถิ่นเรา

กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เล่มที่ 1

สถานภาพ บทบาท สิทธิ

เสรีภาพ และหน้าที่ของบุคคล

นางศศิธร วิลวัลย์

ครูชำนาญการ

โรงเรียนไตรมิตรวิทยา อำเภอเวียงแก่น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ภาควิชาใจในท้องถิ่นเรา เล่มที่ 1 เรื่อง
สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของบุคคล
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ในการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมครั้งนี้ ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นสื่อ
ประกอบการเรียนการสอน และใช้ศึกษาหาความรู้ในเรื่องความหมายของ
สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของบุคคล ซึ่งเป็น
ประโยชน์ต่อผู้เรียนในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับหน้าที่พลเมือง

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ภาควิชาใจในท้องถิ่น
เรา เล่มที่ 1 เรื่อง สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของบุคคล
จะเป็นประโยชน์ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนและ
นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ตามเป้าหมายและ
วัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
ต่อไป

ขอขอบคุณคณะครูโรงเรียนไตรมิตรวิทยาผู้บริหารโรงเรียน
ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาช่วยเหลือแนะนำจนการจัดทำหนังสือสำเร็จลุล่วงไป
ด้วยดี

ศศิธร วิลาวลัย

ครู ชำนาญการ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญภาพ	ค
คำชี้แจงการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับครู	ง
คำชี้แจงการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับนักเรียน	จ
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	1
จุดประสงค์การเรียนรู้	2
สาระการเรียนรู้	2
แบบทดสอบก่อนเรียน	3
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	6
สถานภาพและบทบาทหน้าที่ของบุคคล	7
สิทธิและเสรีภาพของคนไทย	11
แนวทางการปฏิบัติตนตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ	16
ใบงานเสริมความรู้	17
เฉลยใบงานเสริมความรู้	19
แบบทดสอบหลังเรียน	20
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	23
บรรณานุกรม	24

ภาพที่	หน้า
1 ทารกเกิดมามีสถานภาพเป็นลูก	7
2 อาชีพต่างๆตามสถานภาพ	8
3 นักเรียนช่วยกันพัฒนาและปลูกดอกไม้วัดบ้านปางปอ	9
4 นักเรียนโรงเรียนไตรมิตรวิทยาร่วมเดินรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด	9
5 นักเรียนทุกคนได้รับทุนเรียนฟรี 15 ปี	11
6 อนุรักษ์หรือฟื้นฟูวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น	12
7 อนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี	13
8 ทุกคนมีเสรีภาพทางการเมือง	14

คำชี้แจงการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับครู

1. หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดภาคภูมิใจในท้องถิ่นเรา ที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีจำนวนทั้งหมด 9 เล่ม ดังนี้

เล่มที่ 1 เรื่อง สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของบุคคล

เล่มที่ 2 เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

เล่มที่ 3 เรื่อง เด็กยุคใหม่ใส่ใจสิทธิตน

เล่มที่ 4 เรื่อง วัฒนธรรมไทยใน 4 ภาค

เล่มที่ 5 เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่นเรา

เล่มที่ 6 เรื่อง ภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่นเรา

เล่มที่ 7 เรื่อง ท้องถิ่นของเรา

เล่มที่ 8 เรื่อง การปกครองส่วนท้องถิ่น

เล่มที่ 9 เรื่อง อบต.ปอ

2. ให้นักเรียนศึกษาหนังสืออ่านเพิ่มเติมนี้ด้วยตัวเอง โดยกำหนดเวลาให้เหมาะสมตามความสามารถของนักเรียน

3. แนะนำวิธีการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจก่อนนำไปใช้

4. ควรดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดและคอยให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเมื่อมีปัญหา

คำชี้แจงการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับนักเรียน

1. หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดภาคภูมิใจในท้องถิ่นเรา ที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยนักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและนำไปปฏิบัติจริง นักเรียนจะได้ประโยชน์จากบทเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ด้วยการปฏิบัติงานตามขั้นตอน ดังนี้
2. นักเรียนอ่านคำชี้แจงให้เข้าใจ
3. นักเรียนศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อนลงมือศึกษาหนังสืออ่านเพิ่มเติม
4. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 10 ข้อลงในกระดาษคำตอบที่ครูแจกให้ และทบทวนอีกครั้งเมื่อทำแบบทดสอบเสร็จแล้ว
5. ตรวจคำตอบจากเฉลย นักเรียนไม่ควรเปิดดูเฉลยคำตอบก่อน ควรมีความสัตย์ต่อตนเอง และบันทึกคะแนนก่อนเรียน
6. นักเรียนทำกิจกรรมเสริมความรู้ให้เรียบร้อย แล้วตรวจคำตอบจากเฉลยถ้าตอบผิดให้นักเรียนกลับไปศึกษาบทเรียนและตอบคำถามอีกครั้ง
7. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ตรวจคำตอบจากเฉลย บันทึกผลคะแนนหลังเรียน แล้วนำผลคะแนนที่ได้ไปเปรียบเทียบกับคะแนนก่อนเรียน

หนังสืออ่านเพิ่มเติม

ชุด ภาควิชาใจในท้องถิ่นเรา เล่มที่ 1

เรื่อง สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของบุคคล

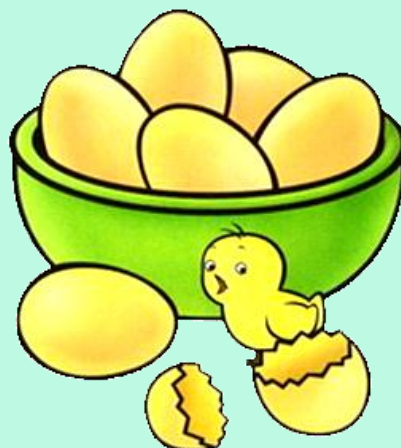
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี
มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิต
อยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ส 2.1 ป.5/1 ยกตัวอย่างและปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ
เสรีภาพ และหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายของสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพและหน้าที่ได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของตนเองได้
3. นักเรียนดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีวินัย

สาระการเรียนรู้

1. ความหมายของสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่
2. สถานภาพและบทบาทหน้าที่ของบุคคล
3. หน้าที่ของประชาชนชาวไทย
4. สิทธิและเสรีภาพของคนไทย
5. แนวทางการปฏิบัติตนตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ

แบบทดสอบก่อนเรียน

หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ภาควิชาใจในท้องถิ่นเรา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เล่มที่ 1 เรื่องสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของบุคคล

คะแนน 10 คะแนน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

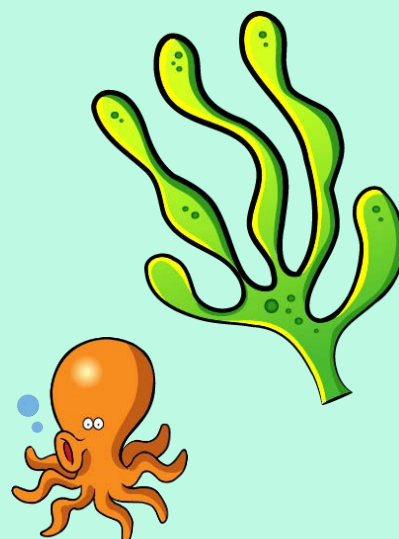
คำชี้แจง กาเครื่องหมาย × ทับตัวอักษร ก ข ค หรือ ง หน้าข้อความที่ถูกที่สุด

1. สถานภาพ หมายถึงข้อใด

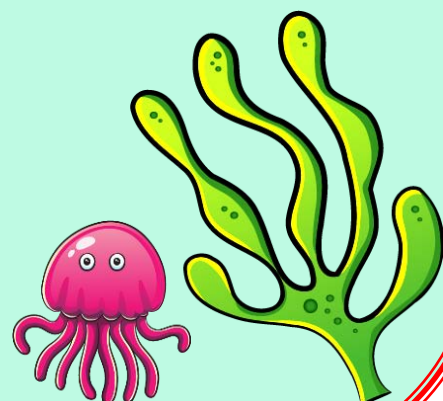
- ก. สิ่งที่แสดงความเป็นเรา
- ข. จุดยืน ที่ตั้งที่เราอยู่
- ค. รูปร่าง ลักษณะหน้าตา
- ง. ตำแหน่งที่ได้มาโดยกำเนิดหรือได้มาด้วยความสามารถ

2. ข้อใดไม่ใช่สถานภาพที่ได้มาโดยกำเนิด

- ก. ทางอาชีพ
- ข. ทางเชื้อชาติ
- ค. ทางเครือญาติ
- ง. ทางถิ่นกำเนิด

3. สถานภาพควรอยู่คู่กับข้อใดมากที่สุด
- ก. สิทธิ
  - ข. หน้าที่
  - ค. เสรีภาพ
  - ง. บทบาท
4. บทบาท หมายถึงข้อใด
- ก. ปฏิบัติตามคำสั่งของครูอาจารย์
  - ข. ปฏิบัติหน้าที่ตามที่เราต้องการ
  - ค. ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา
  - ง. ปฏิบัติหน้าที่ตามสถานภาพที่มีอยู่
5. ใครทำตามบทบาทของตนเองได้เหมาะสมที่สุด
- ก. สมศักดิ์หนีเรียนไปเล่นตุ๊กแก
  - ข. แม่พาลูกไปหาแพทย์เพื่อรักษาโรค
  - ค. สามเณรออกไปเล่นฟุตบอลที่ลานวัด
  - ง. นักเรียนยกพวกตีกันเพื่อรักษาศักดิ์ศรี
6. การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เป็นหน้าที่ของใคร
- ก. ทหาร
  - ข. ตำรวจ
  - ค. นักเรียน
  - ง. ประชาชนทุกคน

7. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง
- ก. ทุกคนมีสิทธิตกเดือนผู้อื่น
  - ข. ทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษา
  - ค. ทุกคนมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง
  - ง. ทุกคนมีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาล
8. ข้อใดคือหลักเสรีภาพ
- ก. การเลี้ยงดูบิดามารดา
  - ข. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
  - ค. การประกอบอาชีพต่างๆ ที่สุจริต
  - ง. การส่งเสริมสุขภาพและสิ่งแวดล้อม
9. ข้อใดไม่ใช่ผลดีของการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่
- ก. ชุมชนสงบสุข
  - ข. ทุกคนมีฐานะดี
  - ค. เกิดความภาคภูมิใจ
  - ง. ชุมชนมีระเบียบเรียบร้อย
10. ใครปฏิบัติตามหน้าที่
- ก. นกคณันบถือศาสนาอิสลาม
  - ข. แนนร้องเพลงในร้านคาราโอเกะ
  - ค. พี่พลขับรถคาดเข็มขัดนิรภัยทุกครั้ง
  - ง. นนท์พาครอบครัวไปพักผ่อนชายทะเล

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

1.

6.

2.

7.

3.

8.

4.

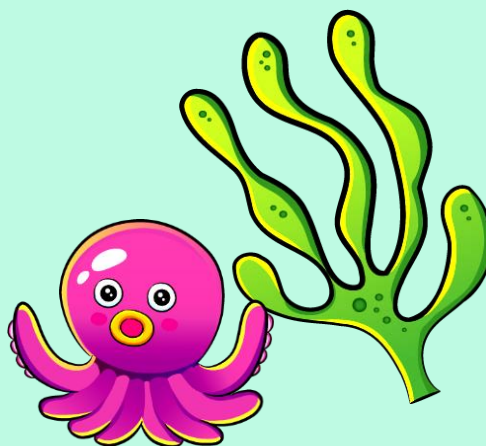
9.

5.

10.

สถานภาพและบทบาทหน้าที่ของบุคคล

สถานภาพและบทบาทหน้าที่เป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากสถานภาพเป็นสิ่งที่กำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคคล

สถานภาพ หมายถึง ตำแหน่งของบุคคลซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมกำหนดขึ้นหรือฐานะทางสังคม คนแต่ละคนจะมีฐานะหลายฐานะ เช่น พ่อมีฐานะทั้งเป็นผู้นำครอบครัว และเป็นทั้งพนักงานบริษัท ก้องมีฐานะเป็นลูกและเป็นนักเรียน

สถานภาพของบุคคลได้มา 2 ทาง คือ

1. สถานภาพจากการเกิด เป็นสถานภาพที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด เช่น เพศ เชื้อชาติ สัญชาติ การเป็นสมาชิกในครอบครัว

ภาพที่ 1 ทารกเกิดมามีสถานภาพเป็นลูก (ที่มา: www.google.co.th/url.)

2. สถานภาพจากความสามารถของตนเอง เป็นสถานภาพที่ได้หลังจากเกิดจากความสามารถและการแข่งขันของคนในสังคม เช่น การสำเร็จการศึกษา การประกอบอาชีพ บางคนเป็นครู ตำรวจ ทหาร แพทย์ พยาบาล เกษตรกร หรือ สถานภาพทางการเมือง เช่น นายกรัฐมนตรี

อาชีพครู

อาชีพตำรวจ

อาชีพทหาร

อาชีพเกษตรกร

อาชีพแพทย์

อาชีพพยาบาล

ภาพที่ 2 อาชีพต่างๆตามสถานภาพ (ศศิธร วิลาวัลย์ ผู้ผลิต 2554)

บทบาท หมายถึง การทำหน้าที่หรือพฤติกรรมที่สอดคล้องกับสถานภาพของตน เช่น ครูต้องสอนหนังสือ อบรบสั่งสอนให้นักเรียนเป็นคนดี

นอกจากตัวเราจะเป็นสมาชิกของครอบครัวและโรงเรียนแล้ว เรายังมีสถานภาพเป็นสมาชิกของชุมชนที่เราอาศัยอยู่ด้วย เราจึงมีบทบาทหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน ซึ่งเราสามารถปฏิบัติได้ดังนี้

ช่วยกันรักษาทรัพย์สินของชุมชน รักษาและพัฒนาชุมชนให้สะอาด สวยงาม และน่าอยู่ รักษาวัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงาม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภาพที่ 3 นักเรียนช่วยกันพัฒนาและปลูกดอกไม้ที่วัดบ้านปางปอ
อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย (ศศิธร วิลาวลัย ผู้ผลิต 2554)

ช่วยเหลือราชการ
เมื่อทางราชการต้องการความร่วมมือ เช่น การแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในชุมชน การบรรเทาสาธารณภัย

ภาพที่ 4 นักเรียนโรงเรียนไตรมิตรวิทยาร่วมเดินรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด
(ศศิธร วิลาวลัย ผู้ผลิต 2554)

หน้าที่ หมายถึง การกระทำหรือการละเว้นการกระทำเพื่อประโยชน์ โดยตรงของการมีสิทธิหน้าที่เป็น สิ่งที่บังคับให้มนุษย์ในสังคมต้องปฏิบัติตาม กฎเกณฑ์ทางสังคมหรือกฎหมายบัญญัติไว้ จะไม่ปฏิบัติตามไม่ได้

หน้าที่ของประชาชนชาวไทย

1. บุคคลมีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย
3. บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง บุคคลซึ่งไม่ไปเลือกตั้ง โดยไม่แจ้งเหตุผลอันสมควร ย่อมเสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติไว้
4. บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ รับราชการทหาร
5. บุคคลมีหน้าที่เสียภาษีให้รัฐ
6. บุคคลมีหน้าที่ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม ปกป้องและสืบสานวัฒนธรรมของชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
7. บุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวมอันวามความ สะดวกและให้บริการแก่ประชาชน

สิทธิและเสรีภาพของคนไทย

สิทธิ หมายถึง ประโยชน์ที่คนไทยได้รับตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ ได้แก่

 มีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย เช่น การลงโทษบุคคลไม่สามารถใช้วิธีลงโทษที่ทารุณโหดร้ายได้

 สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง เช่น การเสนอข่าวที่ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงเกียรติยศวงศ์ตระกูลย่อมทำไม่ได้

 มีสิทธิได้รับหลักประกันความปลอดภัยและสวัสดิภาพในการทำงานรวมทั้งหลักประกันในการดำรงชีพทั้งในระหว่างการทำงานและเมื่อพ้นภาวะการทำงาน

 มีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาไม่น้อยกว่า 15 ปีที่รัฐจะต้องจัดให้ อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน

ภาพที่ 5 นักเรียนทุกคนได้รับทุนเรียนฟรี 15 ปี(ศศิธร วิลาวลัย ผู้ผลิต 2554)

🖍️ มีสิทธิเสมอกันในการรับบริการรักษาเมื่อเจ็บป่วย รัฐจัดสวัสดิการให้ รวมถึงการได้รับรู้ข่าวสารโดยเปิดเผย สิทธิของผู้บริโภค คนในชุมชน ท้องท้องถิ่นย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ

ภาพที่ 6 อนุรักษ์หรือฟื้นฟูวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น
(ศศิธร วิลาวัลย์ ผู้ผลิต 2554)

ภาพที่ 7 อนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี (ศศิธร วิลาวัลย์ ผู้ผลิต 2554)

มาดูความหมายของ
เสรีภาพกันนะคะ

เสรีภาพ หมายถึง เสรีภาพส่วนบุคคลคือสิทธิและเสรีภาพในความคิด การกระทำ การดำเนินชีวิตของแต่ละคน แต่ต้องอยู่ภายใต้ศีลธรรมอันดีงาม และภายใต้กฎหมาย โดยที่เราไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น หากผู้ใดใช้สิทธิเสรีภาพ เกินขอบเขตจนก่อความเดือดร้อนต่อผู้อื่น ก็ย่อมถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

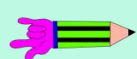

ภาพที่ 8 ทุกคนมีเสรีภาพทางการเมือง (ศศิธร วิลาวลัย ผู้ผลิต 2554)

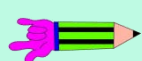

เสรีภาพของคนไทย 'ได้แก่'

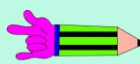
 เสรีภาพในเคหสถาน ชาวไทยทุกคนย่อมได้รับความคุ้มครองในการอาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในเคหสถานของผู้อื่นโดยปราศจากการยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการเข้าไปตรวจค้นเคหสถานโดยไม่มีหมายค้นจากศาลย่อมทำไม่ได้

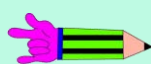
 เสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่ การจะห้ามบุคคลผู้มีสัญชาติไทยออกนอก หรือ ห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักรจะกระทำมิได้

 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นผ่านการพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณาและการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น จะจำกัดแก่บุคคลชาวไทยได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อความมั่นคงของรัฐ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

 เสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย การตรวจการกัก หรือ การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งการกระทำต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลนั้นจะกระทำมิได้

 เสรีภาพในการนับถือศาสนา นิกาย ลัทธิ ความเชื่อทางศาสนา และเสรีภาพในการประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อของตน และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ย่อมเป็นเสรีภาพของประชาชน

 เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อคุ้มครองประชาชนที่จะใช้ที่ สาธารณะหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยเมื่อประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือระหว่างประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือประกาศใช้กฎอัยการศึก

 เสรีภาพในการรวมตัวกันเป็นสมาคม สหพันธ์ องค์กรเอกชน หรือหมู่คณะอื่น การจำกัดเสรีภาพต่าง ๆ เหล่านี้จะกระทำมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจกฎหมายเฉพาะเพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือป้องกันการผูกขาดในทางเศรษฐกิจ

 เสรีภาพในการรวมตัวจัดตั้งพรรคการเมือง เพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์

 เสรีภาพในการประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะทำได้ โดยอาศัยกฎหมายเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของ ประเทศ และเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขันทางการค้า

สิทธิและเสรีภาพเป็นสิ่งที่มนุษย์มี
อยู่แต่จะใช้หรือไม่ก็ได้

แนวทางการปฏิบัติตนตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ

- เคารพสิทธิของกันและกัน โดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เช่น สิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย สิทธิในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และส่วนตัว
- รู้จักใช้สิทธิของตนเองและแนะนำให้ผู้อื่นรู้จักใช้และรักษาสิทธิของตนเอง เช่น การรักษาสิทธิในการเลือกตั้งเพื่อป้องกันไม่ให้มีการซื้อสิทธิขายเสียง
- รณรงค์ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน และปลูกฝังแนวความคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนให้แก่ชุมชนหรือสังคมตามสถานภาพและบทบาทของตน
- ร่วมมือกับหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนเพื่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
- การปฏิบัติตามหน้าที่ของชาวไทยตามที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น การเสียภาษีให้รัฐเพื่อนำเงินนั้นมาใช้จ่ายพัฒนาประเทศ
- การเข้ารับราชการทหาร หรือการใช้สิทธิเลือกตั้ง ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ สามารถทำได้โดยการให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูลข่าวสารการทุจริตของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐแก่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ใบงานเสริมความรู้ ชุดที่ 1.1

คำชี้แจง นำข้อความต่อไปนี้เติมลงใน ที่มีข้อความสัมพันธ์กัน

สถานภาพ

สิทธิ

เสรีภาพ

หน้าที่

บทบาท

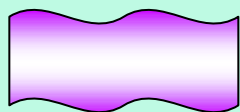
1. วชิรพล กำลังซ้อมกอล์ฟเพื่อไปแข่งขันระดับชาติ

2. สมานเป็นพี่ชายของสายสมร

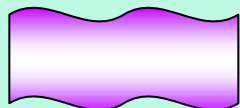
3. ป๊อกนับถือศาสนาคริสต์ แต่คนในครอบครัวนับถือศาสนาพุทธ

4. ดวงสมรเปิดบริษัทเกี่ยวกับกรท่องเที่ยว

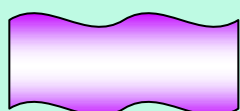
5. ประเทืองเข้ารับการเกณฑ์ทหาร

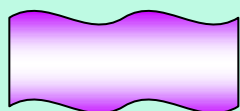
6. คุณยายน้อยไคได้รับเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลทุกเดือน

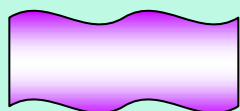
7. เจ้าหน้าที่ตำรวจกำลังช่วยเหลือเด็กๆ ที่ถูกระทำทารุณกรรม

8. วณิดาไปชำระเงินภาษีรายได้ประจำปี

9. พิชราแสดงความคิดเห็นในการประชุมกรรมการสถานศึกษา

10. แก้วป่วยเป็นโรคหัวใจ ได้รับการรักษาจากโรงพยาบาลของรัฐ

เก่งมากคะนักเรียน

เฉลยใบงานเสริมความรู้

1.

หน้าที่

2.

สิทธิ

3.

เสรีภาพ

4.

เสรีภาพ

5.

หน้าที่

6.

สิทธิ

7.

หน้าที่

8.

หน้าที่

9.

เสรีภาพ

10.

สิทธิ

แบบทดสอบหลังเรียน

หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ภาควิชาใจในท้องถิ่นเรา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เล่มที่ 1 เรื่อง สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของบุคคล

คะแนน 10 คะแนน

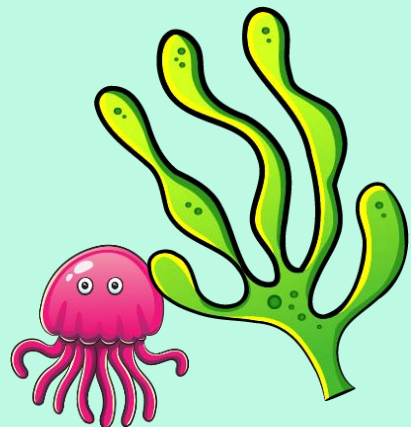
ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง กาเครื่องหมาย × ทับตัวอักษร ก ข ค หรือ ง หน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุด

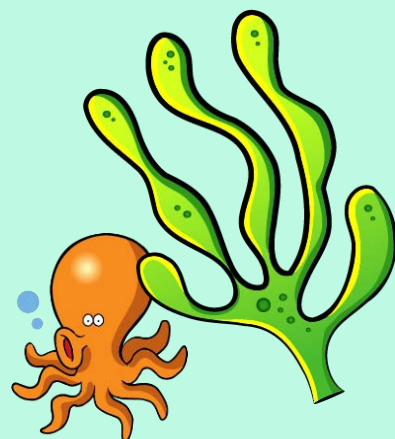
1. ใครปฏิบัติตามหน้าที่
  - ก. แนนร้องเพลงในร้านคาราโอเกะ
  - ข. นกคณับถือศาสนาอิสลาม
  - ค. นนทพาครอบครัวไปพักผ่อนชายทะเล
  - ง. พี่พลขับรถคาดเข็มขัดนิรภัยทุกครั้ง
2. ข้อใดไม่ใช่ผลดีของการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่
  - ก. ทุกคนมีฐานะดี
  - ข. ชุมชนสงบสุข
  - ค. ชุมชนมีระเบียบเรียบร้อย
  - ง. เกิดความภาคภูมิใจ

3. การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เป็นหน้าที่ของใคร
- ก. นักเรียน
  - ข. ทหาร
  - ค. ตำรวจ
  - ง. ประชาชนทุกคน
4. ข้อใดคือหลักเสรีภาพ
- ก. การส่งเสริมสุขภาพและสิ่งแวดล้อม
  - ข. การประกอบอาชีพต่างๆ ที่สุจริต
  - ค. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
  - ง. การเลี้ยงดูบิดามารดา
5. ใครทำตามบทบาทของตนเองได้เหมาะสมที่สุด
- ก. นักเรียนยกพวกตีกันเพื่อรักษาศักดิ์ศรี
  - ข. สามเณรออกไปเล่นฟุตบอลที่ลานวัด
  - ค. แม่พาลูกไปหาแพทย์เพื่อรักษาโรค
  - ง. สมศักดิ์หนีเรียนไปเล่นตุ๊กแก
6. สถานภาพควรอยู่คู่กับข้อใดมากที่สุด
- ก. บทบาท
  - ข. เสรีภาพ
  - ค. หน้าที่

- ง. สิทธิ
7. **บทบาท** หมายถึงข้อใด
- ปฏิบัติหน้าที่ตามที่เราต้องการ
  - ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา
  - ปฏิบัติหน้าที่ตามสถานภาพที่มีอยู่
  - ปฏิบัติตามคำสั่งของครูอาจารย์
8. **ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง**
- ทุกคนมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง
  - ทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษา
  - ทุกคนมีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาล
  - ทุกคนมีสิทธิตักเตือนผู้อื่น
9. **สถานภาพ** หมายถึงข้อใด
- ตำแหน่งที่ได้มาโดยกำเนิดหรือได้มาด้วยความสามารถ
  - รูปร่าง ลักษณะหน้าตา
  - สิ่งที่แสดงความเป็นเรา
  - จุดยืน ที่ตั้งที่เราอยู่
10. **ข้อใดไม่ใช่สถานภาพที่ได้มาโดยกำเนิด**
- ทางถิ่นกำเนิดทางอาชีพ
  - ทางเครือญาติ
  - ทางเชื้อชาติ
  - ทางอาชีพ

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

1.

6.

2.

7.

3.

8.

4.

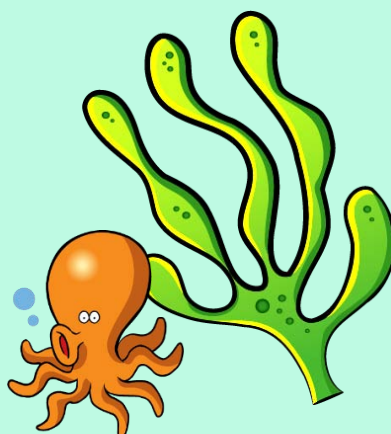
9.

5.

10.

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551.

กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด ,
2551

กฤติยา ศรีคำดี. นวัตกรรมการศึกษา ชุดการเขียนรายงานการใช้หนังสือเสริม
ประสบการณ์. กรุงเทพมหานคร : ชารอักษร, 2552.

นงนุช สวัสดิผล. **Modern สังคมศึกษา ป.5**. กรุงเทพมหานคร: แม็ค, 2554.

ไพศาล ภูไพบูลย์และคณะ. **หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตใน
สังคม ป.5**. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2554.

รังสิมันต์ นิมรักษ์. **การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน**. กรุงเทพมหานคร :
สุวีริยาสาส์น, 2550.

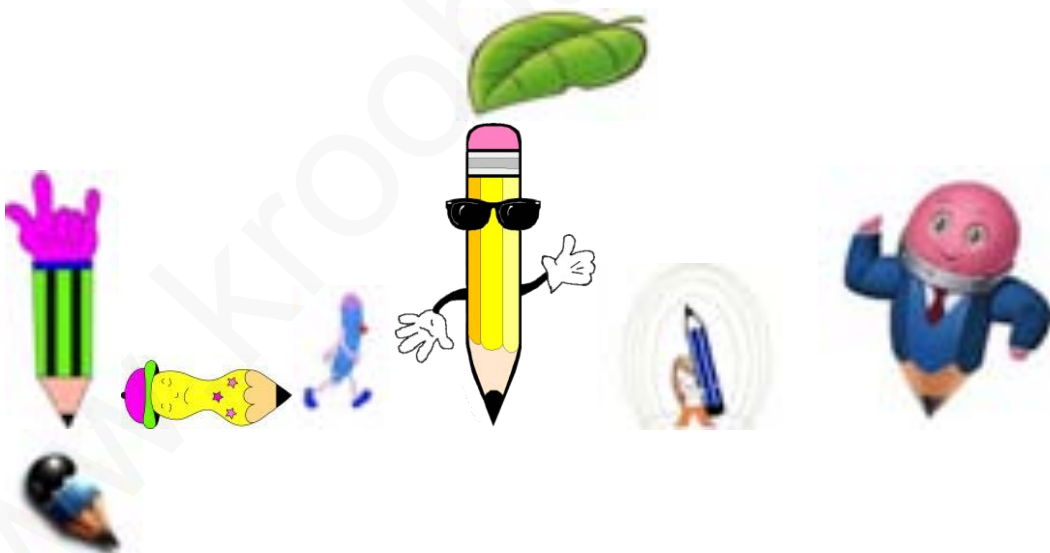
เอกรินทร์ สีมหศาลและคณะ. **สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป.5**.

กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2554.

www.kroobannok.com

www.kroobannok.com

www.kroobannok.com

www.kroobannok.com

บรรณานุกรม

แผนที่จังหวัดเชียงราย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.cots.go.th/cr_gis.php, 2553.

แสน ลือชา. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลปอ. สัมภาษณ์, 2554.

ชุดดินเชียงของ. สถานีพัฒนาที่ดิน จังหวัดเชียงราย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.ddd.go.th/dddwebsite/web_osl/pdf/series_, 2554.

สถานีอุตุนิยมวิทยา เชียงราย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

www.cmmet.tmd.go.th/station/cr/-77k,2554.

สวาท เสนาณรงค์. การสำรวจท้องถื่นเชิงภูมิศาสตร์. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์,2542.

สำนักบริหารการทะเบียนอำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย. ข้อมูลประชากร , 2554.

(เอกสารอัดสำเนา)

องค์การบริหารส่วนตำบลปอ . แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2553-2555,2554.

(เอกสารอัดสำเนา)

วัชรินทร์ ฤทธิรักษา.ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนไตรมิตรวิทยา.สัมภาษณ์,2554.